

Holding, ki ni lastnik naložb, ni holding

Upravljanje državnih podjetij *Veliko pomislekov o načrtovanih rešitvah – Konkretnih predlogov še ni*

LJUBLJANA – Vlada namerava nadaljevati projekt ustanovitve Slovenskega državnega holdinga (SDH), vendar ta ne bo več lastnik neposrednih državnih naložb, ampak jih bo le upravljal. Spremenjeni koncept pa sproža kar nekaj pomislekov.

MAJA GRGIČ

Minister za finance Uroš Čufer je pred kratkim napovedal, da bodo omenjene spremembe pripravili do junija. Na ministrstvu konkretnih odgovorov še ne morejo dati. Pojasnili so le, da bo novela zakona o SDH vsebovala določbe, ki bodo ohranjale premoženje v lastništvu države, SDH pa bo naložbe le upravljal. Sod se bo preoblikoval v SDH, ki bo delniška družba. Takšne so bile tudi napovedi aktualne koalicije.

Najprej vizija države

Dobri poznavalec upravljaljskih modelov po svetu **dr. Štefan Bogdan Šalej** opozarja, da je za odločitev o obliki upravljanja kapitalnega premoženja treba najprej imeti vizijo razvoja države, in ne samo upravljanja krizne situacije. Kot pravi, imamo na področju upravljanja državnih družb pri nas popoln kaos. »Izjava predsednika uprave NLB Janka Medje, da bo banka najbrž prodana prihodnje leto, kažejo, da se ne ve, kdo pije in kdo plača.« Dodaja, da naši politiki o upravljanju državnih družb govorijo na pamet, saj »velika večina sploh ni nikoli upravljala ničesar in niti ne vpraša svojih volivcev, kaj mislijo o tem. In čezmerno govorčenje brez strokovnosti, kar se še vedno dogaja med politiki v Sloveniji, samo škodi uspešnosti

podjetij.«

Šalej opozarja, da je načrtani koncept upravljanja zapleten in težko izvedljiv: »Vsak brani svoj interes, interesa Slovenije pa nihče.« Šalej se strinja, da je smiselna koncentracija lastništva in upravljanja na enem mestu, še pomembnejša pa je samostojnost upravljaljske organizacije. Pogoj za to je, da politika začrta jasne strateške cilje.

Delniška družba ali agencija?

Eno ključnih vprašanj je, ali naj bo holding delniška družba, če država svojih neposrednih naložb ne bo prenesla v njegovo last. Pravniki **dr. Rado Bohinc** je prepričan, da holding ni primerna oblika za upravljanje državnih naložb, in se zavzema, da bi to bila javna agencija. »Agencija za upravljanje kapitalnih naložb (AUKN) ni imela statusa javne agencije, kar je bila po mojem napaka,« pojasnjuje.

Poveritev upravljanja državnih naložb delniški družbi oziroma gospodarski družbi je po njegovem mnenju slaba rešitev: interes delniške družbe je povečevanje donosa na premoženje, in ne javni interes, ki ga v nekaterih primerih zasleduje država. »Organi vodenja in nadzora gospodarske družbe so odgovorni družbi in so dolžni slediti njenemu interesu, ta pa je praviloma različen od interesa delničarja. To pomeni, da bodo zanesljivo nastajala navzkrižja interesov, saj bo država zahtevala, da se dobički čim bolj delijo in da se prihodki od prodaj usmerjajo v proračun ter ne ostanejo za razvoj,« razlaga Bohinc.

Naziv holding bo zavajajoč

Sedanja vlada je napovedala, da državnih deležev ne bo prenesla v last holdinga, ampak jih bo ta

le upravljal. To naj bi rešilo tudi zadrego z očitano neustavnostjo zakona o SDH, saj se po prenosu naložb v njegovo last dividende in kupnine od teh kapitalskih deležev ne bi več mogle neposredno stekati v proračun.

Če holding ne bo lastnik naložb, se po Bohinčevih besedah sploh ne bi smel imenovati holding, ker bi bilo to zavajajoče. »Potem položaj te družbe sploh ni holdinški, ampak gre kvečjemu za dejavnost finančnega posrednika.«

Tudi poznavalec korporativnega prava **Gorazd Podbevšek** je v pogovoru za *Sobotno prilogo Dela* povedal, da to na prvi pogled nima smisla. »Če holding ne bo lastnik, ne bo holding. Holding je namreč družba, ki financira, ustanavlja in prek skupščin upravlja odvisne družbe,« je opozoril. Dodal je, da ni smiselno, da se samo zaradi vzdrževanja kontinuitete institucija še vedno imenuje holding, njegovo bistvo pa je nekaj drugega.

Tudi on opozarja, da holdingi sledijo pretežno ekonomskim interesom. Zato meni, da so za upravljanje družb s posebnimi strateškimi cilji bolj primerne druge oblike upravljanja, ker omogočajo lažje doseganje teh ciljev.

Dva odstavka za odgovornost

Eden glavnih argumentov zagovornikov holdinga kot delniške družbe je jasno opredeljena odškodninska odgovornost po zakonu o gospodarskih družbah (ZGD), česar pri AUKN ni bilo. »Ta argument je mogoče rešiti z enim ali dvema odstavkoma v zakonu, s smiselno uporabo določb ZGD o odškodninski odgovornosti za direktorja agencije,« odgovarja Bohinc.

DELOVA JAVNA RAZPRAVA

Sistem upravljanja podjetij v državni lasti, ki se je v zadnjih letih že večkrat spremenil, je znova na razpotju. Agencije za upravljanje kapitalnih naložb ni več, Slovenski državni holding pa še ni zaživel, saj vlada pripravljala nove rešitve. Da bi bile te čim boljše in dolgoročne, v časniku *Delo* v sodelovanju z Združenjem nadzornikov Slovenije odpiramo javno razpravo o upravljanju podjetij v državni lasti, h kateri vabimo vso zainteresirano javnost. Spremljate jo lahko na zgod.be/upravljanje, svoje poglede na to pa prispevate na upravljanje@delo.si.

Vlada je napovedala, da državnih deležev ne bo prenesla v last holdinga, ampak jih bo ta le upravljal. FOTO TOMI LOMBAR